

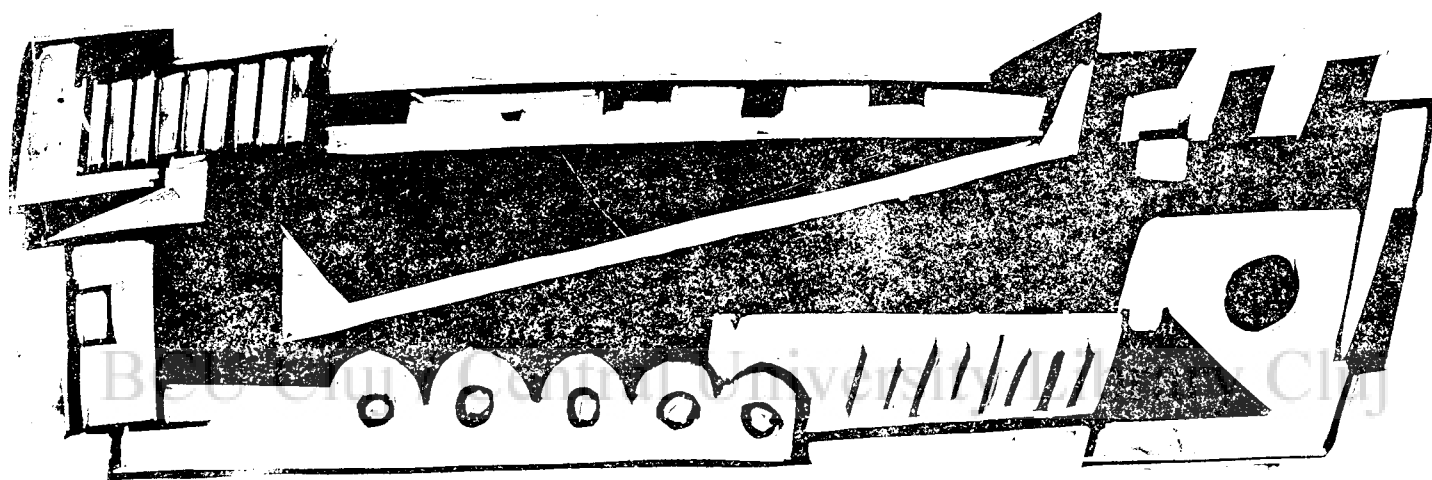
PUNCT

No. 8

REVISTĂ DE ARTĂ CONSTRUCTIVISTĂ

DIRECTOR: SCARLAT CALLIMACHI

9 IANUARIE 1925

LINOLEUM de MARCEL IANCU

CERȘETORII VAGABONZI

I.

...Și cerșetorii vagabonzi
merg pașnici și tăcuți
întocmai ca și albele cămile
pe roșul mărilor uscate.

Un cântec jalnic,
mormăit de vagabonzi-spectre,
se scutură'n halucinații dureroase

pe tot ce pare imobil
dar, totuși, merge,
merge legănat.

Și dorul LOR amorf și incolor
clădește,
la umbra unor grei palmieri,
un templu gârbovit de vremuri

Și cerșetorii vagabonzi
merg...

II.

In templu, ochii LOR
se'nfig în zidurile murdărite
de gândul omenesc.

Cu degetele LOR uscate
și bătrâne
ei sgârie peatra făurită
din nebuloasa-atomiceii iluzii.

Și degetele lor se frâng,
iar sânge palid se strecoară
în porii templului fantomă.

Și oboșiți de munca lor banală,
bătrânii vagabonzi
pornesc din nou.

Pe drum uitat,
ei merg cerșind
iluzia sufletului omenesc.

1922.

Scarlat Callimachi

GLASURI

Întotdeauna transformările etice au fost paralele transformărilor sociale și mai cu osebire celor tehnico-științifice. E atât de strânsă legătura dintre aceste manifestări deosebite încât ne-am putea lesne închipui un viitor savant ghicind întreagă sensibilitatea sau cultura unei epoci într'un șurub de automobil găsit în vre-o săpătură precum contemporanii cercetători au realcătuit cu un singur os animale antedeluviene.

Desigur presupunerea noastră va face pe mulți să zâmbească și totuși legătura aceasta e indisolubilă. Toate experiențele științifice de laborator își au răsunet în realizările de artă. Nu vom prin aceasta să spunem că există o *conștientă* răsturnare a formelor pe urma descoperirilor tehnice.

De multe ori chiar, îndrăsnelile creatorilor artiști premerg viitoarele elaborări științifice: Freudismul și toate principiile psihanalitice au fost demult încă vestite de inconștientul cercetătorii poeți. De altfel Suprarealismul lui André Breton e o tardivă reeditare pe baze freudiene a realizărilor dela Zürich Tristan Tzara, Marcel Iancu, Arp, Eggeling. În orice caz: o nouă metodă de analiză matematică ori psihologică un nou mijloc de a călători vor da loc la o altă sensibilitate și mai ales unui altfel de exteriorizare a acestei sensibilități.

Firește, ecoul primenirilor științifice nu se mărginește aici: rezultanta lor va fi în aceeași măsură resimțită în pedagogie în metodele de instrucțiune în aspectul întregului angrenaj social.

Dar fecundarea cea mai deplină o va avea arta cu multiplele ei înfățișări.

Artistul nu se interesează niciodată de gradul de *comprehensibil* al operei sale. Dimpotrivă: cu cât mai incomprehensibilă îi va fi opera cu atât va reprezenta o mai mare valoare de artă. Pentru că arta e un amnar care scapără numai pe urma unui efort a unei împotriviri, a unei lupte. Inteligibile vor fi mereu listele de bucate sau ordonanțele anunțând o dispoziție administrativă. Opera de artă devenită dintr'odată pe placul spectatorului nu e cu nimic mai presus salatei provocând spontan entuziasmul consumatorilor. Opera de artă adevărată, va avea mereu farmecul unei virginități reînnoite.

Gustul, ochiul, urechea spectatorului trebuie neîncetat violate. Opera de artă trăește numai prin ignorarea tuturor regulilor cunoscute. Tabloul, poezia, unice, vor domina personalitatea imbecil impersonală a spectatorului. Opera de artă nu poate fi o ușe deschisă, prin care ghetele murdare ale publicului să tropăie insolent. Uimirea spectatorului va provoca timiditatea sau îndrăzneala lui: de aici cumplitul efort cerebral va aduce pura, abstracta înțelegere de artă. Spectatorul deci trebuie siluit. Cu chipul acesta arta e salvată de platitudinea necurmat amenințătoare. Fiecare cuvânt va isbucni dinamic, fiecare linie va tresări fecund.

De bună seamă, arta nu poate trăi în înțelegere cu logica. Spuneam totuși că noile investigațiuni făcute în domeniul filosofiei, științei în genere, profită artei. Un caracter unitar deci, se va imprimă peste tot. E marca de produse a epocii. Semnificația lui e de vădită însemnătate.

În manifestările actuale de artă, vom găsi așa dar o trăsătură comună tuturor manifestărilor de azi.

Și aceasta e: *sinteza*.

Poezia, plastica, drama, muzica și mai ales arhitectura toate converg într'un acord abstract pe acelaș drum arcuit ca o coardă: *sinteza*. Sintetice au fost experiențele lui Einstein, tot astfel cercetările lui Freud. Pretutindeni se manifestă un acelaș impuls de deplinătate, de sinteză. Artă nu se mai risipește fragmentar. Gândire, plastică, dans, merg unite într'un elan viguros, desțelinând peisagii inedite. Până la arta de azi (observația e a lui André Salmon) pictura eră mereu cu 20 de ani în urma literaturii. Acum artele s'au încheat fecund. E de altfel în aceasta, cea mai aspră tărie a curentului contemporan. Nici unul dintre curentele anterioare nu s'au bucurat de acest unitar *sintetic* în expresia diverselor forme de artă. Astăzi, realizările de *artă sintetică*, poezie, construcție, vestesc tumultuos, viril, **SECOLUL-SINTEZA**.

În plastică România prin cele câte-va elemente puternice se află pe un plan perfect european.

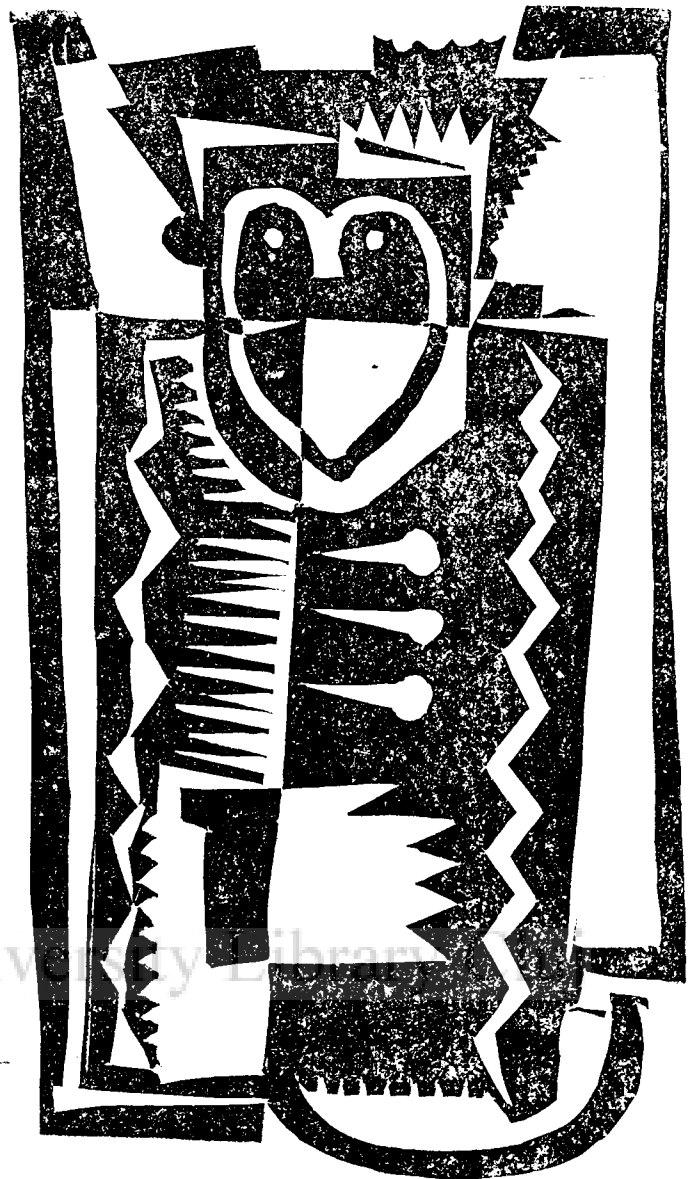
În poezie aceeaș siguranță se anunță.

Comprehensibil sau nu, efortul acesta universal sfărâmă și construiește pretutindeni ca un torent în țărâm. Contestarea și ignorarea acestor realizări începe să devie ridicolă.

E asemenea ignorării unui continent înălțându-se persistent. Desigur, despre arta nouă s'a scris și s'a vorbit mult. Și încă foarte mult rău. Cu atât mai bine. Ribemont-Dessaignes spune pe drept că o lovitură de ciomag e mai eficace decât o alinare untdelemnă. Războiul pornit împotriva literaturii și artei de azi (reprezentată la noi prin „Contemporanul“ „75 H. P.“ și „Punct“) dovedește însăși, tăria și temeinicul acestei arte.

Cuvântul adevărat nu l-a rostit încă nimeni: cubism, futurism, constructivism s'au revărsat în acelaș dărz cerc: **SINTEZA**.

Toate străduințele omului de azi și de totdeauna, toate realizările din orice fâgaș, matematică, astronomie, medicină, chimie, inginerie toate s'au cumulat fecund în arta aceasta al cărei nume îl vom striga în plin: **SINTETISM**.

L'NOLEUM: VICTOR BRAUNER

Eu. (1918)

Păclă și brumă
 jertfa hornurilor nu mai e primită
 Lumini sgâriate pe cer
 N — S — E — W — vibrații
 farurile beau nimbul în care înaintea
 sonerii treieră chemări în săli —
 laolaltă împreună
 cu toții lunecăm spre o clipă la fel
 fără steaguri coborâm veacul
 cu umbra noastră vestmânt.

ZERO (1919)

Luna slove în nisip tăcere
 luminează-mă cu mâna pe inimă
 Diana nume pulberat Diana —
 Suvenir, salcâmi cu dinții albi
 răd și azi —
 e lin atât ca toate miresmele
 se svârcolesc ca pisicile.

Ion Vinea

LUCIDITATE

Ochi simplii cu răceală de safire
 cozi pieptănate n'cet de vis,
 sexul scris
 pe gura suptă de iubire.

Haotica pornire!
 Eu leg de-o stea un gând
 Și-apoi curând
 pornesc un dric cu visu'n adormire.

O, să iubim!
 — Nu.
 De ce atâta moarte și iubire?

F. Aderca

taphysiques. L'avenir vient enfin à l'expression d'une nouvelle dimension dans la réalité des trois dimensions, ni dans le dynamisme, ni en statisme, ni en utilisme, ni en art, ni en composition, ni en construction, mais dans la pénétration de tous les éléments d'une création nouvelle de la réalité sur une base générale.

Depuis le groupement du mouvement „De Stijl“ (1916) en Hollande, les peintres, architectes, sculpteurs etc. sont arrivés en travaillant pratiquement (à la Haye, à Amsterdam, Rotterdam, etc.) à la définition et l'application des lois qui amèneront à une nouvelle unité de la vie.

Aujourd'hui, on peut parler seulement des constructeurs de la vie nouvelle.

L'exposition du groupe „De Stijl“ dans les salles de „l'Effort moderne“ (Léonce Rosenberg) et dans l'Ecole spéciale de l'architecture à Paris, avait pour but de démontrer la possibilité de créer collectivement sur ces bases générales.

Soutenu par un enthousiasme montant, gagné par beaucoup d'années de travail sérieux, les constructivistes du groupe „De Stijl“ sont en marche de perfectionner le problème d'une construction collective.

Paris 1924.

Vers une Construction collective

Nous devons comprendre que l'art et la vie ne sont plus des domaines séparés. C'est pour cela que l'idée «Art» comme illusion séparée de la vie réelle doit disparaître. La parole «Art» ne nous dit plus rien. Au lieu de cela, nous exigeons la construction de notre ambiance dans laquelle nous vivons d'après les lois créatrices dérivant d'un principe fixe. Ces lois adhérentes à celles de l'économie, des mathématiques, de la technique, de l'hygiène etc... amènent à une nouvelle unité plastique.

Pour définir les relations de ces lois réciproques, il est nécessaire de les comprendre et de les fixer.

Jusqu'à maintenant, le domaine de la création humaine et ces lois constructives dans l'art n'ont jamais été examinés scientifiquement. On ne peut pas les imaginer: elles existent. On les constate seulement en travaillant collectivement et par l'expérience.

La base de ces expériences est fondée sur le savoir simple des éléments d'expression primaires et universelles, pour arriver à la méthode de les organiser vers une nouvelle harmonie. La base de cette harmonie est fondée sur la connaissance du contraste, du complexe des contrastes, de la dissonance etc... qui rend visible tout ce qui nous entoure.

La multiplicité des contrastes donne des tensions énormes, qui créent par la suppression réciproque un équilibre et un repos.

Cet équilibre des tensions forme la quintessence de la nouvelle unité constructive.

Alors, nous exigeons l'application ou la démonstration réelle de cette unité constructive dans la pratique.

Notre époque est l'ennemie de chaque spéculation subjective en art, science, technique etc. L'esprit nouveau que gouverne déjà presque toute la vie moderne est contre la spontanéité animale, contre la domination de la nature, contre la frisure dans l'art et la cuisine artistique.

Pour construire une chose nouvelle, nous avons besoin d'une méthode, c. à. d. d'un système objectif. Si on découvre, dans différentes choses, les mêmes qualités on a trouvé une échelle objective. Une des lois fondamentales et fixes est, par exemple, que le constructeur moderne rend visible (par son propre moyen de sa branche) le rapport des choses en elles-mêmes.

La méthode spéculative, maladie infantile, a arrêté le développement sain de la construction d'après les lois universelles et objectives. Le goût personnel inclusivement l'admiration de la machine (machinisme en art) n'a aucune importance pour la réalisation de cette unité de l'art et de la vie.

Le machinisme en art est une illusion comme les autres (naturalisme, futurisme, cubisme, purisme, etc.) est encore plus grave que chaque spéculation métaphysique.

Le développement de l'art nouveau en outre suppose, la domination de l'emploi des moyens élémentaires de la construction et la suppression de toutes les illusions métaphysiques.

THÉO VAN DOESBURG (Paris)

E C R A N

între pătrate și epoci tăcerea ortodoxă.
Inchise laboratoarele Europei centrale
adjective de cam'or în cartierul de lemn
și arborii scrâșnesc zăhăr cubic.

Ape înmănușate afișe cnouck ut
pe gâtul cerului eczemă și tipografii
toate senzațiile mestecă postav.

Melodia ta vigne.ă pentru panoul serii
trup trecut ca ulei de os-ars
la prăznuirea sfântului Ioan.

Inimă desprinsă din coapse și lotci
autograful stelelor dăruie morfină
intuiția ta numără salomeii geometrice

fiecare plop și-a cumpărat câte un porte-feuille
prin retina urbei aburi și orchestre
tosfos prin ortografia tăcerii cu biberi
pe lună faruri în desuetitudine.

Stephan Rolé

Impresii.

Un râset tomnatic
în cercuri cenușii,
o gamă de moarte culori
în praful tăcutelor frunze.
Toamna.

Și totul se duce spre malul
ce minte:
cântarea năzuințelor pădurii
și oftatul nopților senine.
Visul.

Și totul dispare 'n goana febrilă:
acordul mângâierilor ne'ngăduite
și aspra cupă policromă
a sărutării veștejite.
Moartea.

1921.

Scarlat Callimachi

Redactor : VICTOR BRAUNER

București, Strada Bărăției, 37.

Ion Iancovescu

Ion Iancovescu. — Numele lui atrage, din zi în zi, mai mulți spectatori. Cu toate articolele unor critici meschini și incompetenți, gloria lui Puiu Iancovescu rămâne aceeași. Scrisorile sale — de un colorit viu — gesturile sale, vocea și mimica sa, au pe scenă tot atâta viață ca și pe stradă, în cafenea, ori acasă. Când trece — înto'deauna grăbit — cu pălăria lui mare, neagră, de gondolier, pare mai mult un cavaler decât un actor. Numai culisele «Teatrului Mic» cunosc, într'adevăr, sufletul și gestul acestui mare comedian. Cine a părăsit, o dată, sala acestui Teatru fără să fi râs cu hohote?

E inutil să înșirăm pe această pagină tot cortegiul de personaje, pe care ni le-a înfățișat D. Ion Iancovescu. Toate creațiile sale sunt prea vii în mintea tuturor spectatorilor, pentru a avea nevoie unor scurte schițări.

Cine nu l-a văzut în: «Cafeneaua cea mică», în «Lăunul», în «Triunghiul», în «Școala Cocotelor», în «Iluzionistul», în «Marea Ducesă și chelnerul», etc., etc.?

Cine nu și-a dat seama cu câtă ușurință poate juca, acest artist, și comedie și dramă? Naturaleta, vocea și gesturile lui sunt o comoară, pe care ar vrea s'o aibă mulți artiști.

Munca sa titanică va dovedi — celor cari îl invidiază sau îl urăsc — că înlătură toate obstacolele mici și murdare, care îi sunt aruncate în drum.

Cine poate lupta cu un actor de mare talent, când acesta mai posedă energie și dorință de muncă?

Iancovescu este marele nostru actor de azi și de mâine.

Scarlat Callimachi

1925

Atelier de artă constructivistă :

arhitectură,

interior, mobilă,

arhitect :

MARCEL IANCU

pictor :

VICTOR BRAUNER

planuri și execuții la școala

de arte decorative

Director : VESPREMIE

Strada General Berthelot, 104

